

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Některé otázky související s nárokem osob blízkých a dalších osob na informace o zdravotním stavu zesnulého pacienta

Článek se zabývá přístupem k údajům o zdravotním stavu zesnulého pacienta a mimo jiné srovnává dřívější právní úpravu v zákoně o péči o zdraví lidu s ustanoveními platného zákona o zdravotních službách. Článek poukazuje na některé otázky vznikající zejména co do obsahu vůle, na základě které pacient může ovlivnit přístup některých osob do vlastní dokumentace.

Zákon o zdravotních službách uvádí, že osoby blízké zesnulého pacienta nebo další osoby určené pacientem mají nárok na informace o zdravotním stavu zesnulého, o výsledku případné pitvy vč. nároku na nahlížení do zdravotnické dokumentace, případně na pořizování výpisů nebo kopií z dokumentace nebo jiných zápisů o zdravotním stavu zesnulého pacienta. Daná právní úprava je v zákoně o zdravotních službách na dvou místech,[1] když však pouze § 33 odst. 4 rozvádí pravidla přístupu ke zdravotním údajům o zesnulém podrobněji. Jmenované ustanovení především obsahuje omezující podmínku, dle níž je nárok na přístup k jakýmkoliv údajům o zdravotním stavu zesnulého vyloučen v případě, kdy pacient vůči *určitým osobám blízkým* vyslovil zákaz přístupu k informacím o svém zdravotním stavu. Tento zákaz však neplatí tehdy, pokud osoba blízká potřebuje znát informace o zdravotním stavu zesnulého z důvodu ochrany svého zdraví nebo zdraví jiné osoby. Jiná osoba než osoba blízká může informace o zesnulém i přes jeho případný zákaz požadovat na základě ust. § 33 odst. 5 zákona o zdravotních službách (které se přitom týká nejenom údajů o zesnulých pacientech) a uvádí, že *právo na informace o zdravotním stavu pacienta, a to pouze v nezbytném rozsahu, mají rovněž osoby, které s pacientem přišly do styku a tyto informace jsou rozhodné pro ochranu jejich zdraví*. Přirozeně pak platí, že všechny osoby, které na základě nutnosti ochrany svého zdraví požadují informace o zdravotním stavu pacienta, musejí své oprávnění náležitě prokázat.

Ust. § 33 odst. 4 zákona o zdravotních službách dále nastoluje otázku, jak konkrétní musí být zákaz, který pacient vysloví co do rozsahu přístupu osob blízkých či jiných osob ke svým údajům o zdravotním stavu. Zákonným požadavkem, dle něhož zákaz musí být vysloven vůči „určitým osobám blízkým“, se totiž stávající právní úprava poněkud liší od předcházejícího zákona o péči o zdraví lidu, který daný zákaz textově koncipoval šířeji. Zatímco dle dřívějšího znění platilo, že pacient mohl vyslovit „obecný“ zákaz poskytování informací o svém zdravotním stavu,[2] pak dle nynější úpravy pacient musí uvést konkrétní osoby blízké, kterým chce znemožnit přístup k údajům o svém zdravotním stavu. Podobný projev vůle může pacient provést v rámci záznamu o poskytování informací, jehož povinné náležitosti upravuje vyhláška č. [98/2012](#) Sb., o zdravotnické dokumentaci. Ta uvádí, že součástí daného záznamu je mimo jiné určení osob, kterým lze informace sdělit, popřípadě určení osob, kterým informace sdělit nelze.

Pokud tedy pacient v záznamu, který je v praxi často součástí souhlasu s hospitalizací, neuvede žádné kontaktní osoby, popř. jen obecně uvede, že nechce podávat žádné informace, pak zákaz vůči určitým osobám blízkým nevyslovil, a tyto osoby po jeho smrti případný nárok na údaje o zdravotním stavu mají. Podobný princip platí, byť to ze zákona zcela výslovně nevyplývá, i co do zákazu vůči jiným osobám, tzn., pokud pacient zakáže jiným než blízkým osobám přístup k daným údajům, pak je nutné tuto vůli respektovat i po jeho smrti.[3] Pouze pro úplnost lze uvést, že případné vyslovení

zákazu bude zdravotnický pracovník dovozovat jen z dokumentace, kterou má reálně k dispozici.

Poslední poznámkou k rozebíraným ustanovením zákona o zdravotních službách je poukaz na to, že omezující pravidla se uplatní jen na přístup k údajům o zdravotním stavu ze strany osob blízkých nebo pacientem určených osob. Ostatní osoby, které zákon o zdravotních službách[4] nebo jiné právní předpisy definují jako subjekty s nárokem na přístup do zdravotnické dokumentace či jiným údajům bez souhlasu pacienta, mají dané oprávnění bez ohledu na to, zda se jedná o údaje zesnulého pacienta či nikoliv. Pacient tedy nemůže osobám, kterým přístup k příslušným údajům umožňuje právní předpis, toto právo svojí vůlí odeprít či jej jakkoliv časově (či věcně) omezit.[5]

Shrnutí

Zákon o zdravotních službách zakotvuje nárok osob blízkých nebo osob pacientem určených na údaje o zdravotním stavu zesnulého pacienta. Tyto osoby tedy mají daný nárok automaticky a pacient jej případně může omezit pouze svojí výslovnou a prokazatelnou vůlí.[6] Pacientova vůle však musí být dostatečně konkrétní, tedy musí jmenovitě vymezit osoby, kterým pacient přístup k údajům o svém zdravotním stavu zakazuje. Pacientův zákaz lze po jeho smrti prolomit jen v případě, je-li to nutné pro ochranu zdraví příslušných osob, zejména pro ochranu před infekčními, případně dědičnými nemocemi. Pokud pak jiné subjekty mají nárok na přístup k údajům o zdravotním stavu pacienta na základě výslovného zákonného zmocnění, pak tento nárok pacient nemůže nijak suspendovat.

JUDr. Mgr. Pavel Uherek,

právní oddělení Krajské nemocnice T. Bati, a. s., Zlín

e-mail: uherek@bnzlin.cz

[1] § 33 odst. 4 a § 65 odst. 1 písm. c) zákona o zdravotních službách. Ust. § 33 odst. 4 přitom uvádí následující: osoby blízké zemřelému pacientovi, popřípadě další osoby určené pacientem, mají právo na informace o zdravotním stavu pacienta, který zemřel, a informace o výsledku pitvy, byla-li provedena, včetně práva nahlížet do zdravotnické dokumentace vedené o jeho osobě nebo do jiných zápisů vztahujících se k jeho zdravotnímu stavu a pořizovat z nich výpisy nebo jejich kopie. Pokud zemřelý pacient za svého života vyslovil zákaz sdělovat informace o svém zdravotním stavu určitým osobám blízkým, lze informaci těmto osobám podat pouze v případě, že je to v zájmu ochrany jejich zdraví nebo ochrany zdraví další osoby, a to pouze v nezbytném rozsahu.

[2] § 67ba odstavce 3 a 4 dříve platného zákona č. [20/1966](#) Sb., o péči o zdraví lidu konkrétně stanovily, že právo na informace o zdravotním stavu pacienta, který zemřel, příčinách úmrtí a výsledku pitvy, byla-li provedena, právo v přítomnosti zdravotnického pracovníka nahlížet do zdravotnické dokumentace nebo do jiných zápisů vztahujících se ke zdravotnímu stavu pacienta, na pořizení výpisů, opisů nebo kopií těchto dokumentů mají osoby blízké zemřelému pacientu, neurčil-li za svého života jinak, popřípadě další osoby určené pacientem podle § 67b odst. 12 písm. d). Jde-li o zemřelého pacienta, který byl osobou s omezenou způsobilostí k právním úkonům v rozsahu neumožňujícím uplatnit právo podle § 67b odst. 12, osobou zbavenou způsobilosti k právním úkonům nebo nezletilou osobou, má práva podle věty první zákonný zástupce tohoto pacienta, popřípadě osoba určená tímto zákonným zástupcem.

Jestliže zemřelý pacient za svého života vyslovil zákaz poskytování informací o svém zdravotním stavu, právo na informace o jeho zdravotním stavu, včetně práva nahlížet v přítomnosti zdravotnického pracovníka do zdravotnické dokumentace nebo do jiných zápisů vztahujících se ke zdravotnímu stavu pacienta, a právo pořizovat z nich výpisy, opisy nebo kopie mají osoby blízké pouze v případě, že je to v zájmu ochrany jejich zdraví nebo ochrany zdraví dalších osob, a to v

rozsahu nezbytném pro ochranu zdraví. Tímto ustanovením nejsou dotčeny povinnosti zdravotnických zařízení stanovené zvláštními právními předpisy.

[3] Srov. § 33 odst. 1 zákona o zdravotních službách.

[4] Např. § 65 odst. 2 zákona o zdravotních službách.

[5] Výslovně také § 33 odst. 2 zákona o zdravotních službách.

[6] Bártík, Václav a Janečková, Eva. 2012. Ochrana osobních údajů v aplikační praxi (vybrané otázky). Praha: Nakladatelství Linde.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbalové agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)